

Si Jules Verne visqués avui, Miquel Strogoff seria un còmic

Els tebeos a l'escola

Hay en la biblioteca otros libros que no traen dibujos, que son únicamente de letras, y pronto entiendo que tienen más prestigio los niños que sólo leen estos libros densos, macizos de abecedario.

(Javier Pérez Andujar)

Els còmics fa temps que han entrat a l'escola. Els mestres sabem que aquest objecte —relegat a la subcultura durant molts anys— té una certa complexitat, derivada de la interacció entre imatge i text escrit, però alhora ens ofereix nombroses possibilitats didàctiques.

La lectura dels còmics situa l'infant enfront d'un repte més sofisticat que quan es troba davant la lectura d'un text tradicional. Si en la novel·la o el conte li cal traduir els signes en sons i anar llegint d'esquerra a dreta i de dalt a baix, en el còmic, el procés és un altre: cal trobar el sentit a aquest vaivé incessant de plans, de diferents mides de les vinyetes, de la seva posició en la plana, de les línies cinètiques, de les onomatopeies, dels globus de text, etc.

El còmic és un llenguatge diferent en el qual els dibuixos no són el complement d'un text que no tindria sentit sense les imatges perquè les imatges són precisament el codi a desxifrar, les imatges són l'altre text.

Sovint veiem infants que encara no saben llegir enganxats als còmics, hipnòtics. Passen les planes, intenten esbrinar la peripècia a partir de la lectura de les imatges, s'aturen en una paraula, la comprenen o se la inventen, continuen, demanen ajuda a l'adult perquè li tradueixi allò que hi diu el globus. És un procés molt més complex del que imaginem. Potser no comprendran del tot l'aventura però la cara de felicitat, la fascinació i l'interès que hi posen ens fa veure que l'adquisició del gust per la lectura és això.

Les facilitats d'impressió actuals, la qualitat dels il·lustradors i la imaginació dels escriptors fan que avui disposem d'una abundant producció de còmics de tota mena (de ciència-ficció, històrics, fantàstic, policíacs). Per als infants i joves hi ha col·leccions i àlbums notables, alguns clàssics —Yakari, Spirou, Lucky Luke— i altres més actuals —les aventures d'en Pol, Persèpolis, els tres volums de "El almanaque de mi padre" de Jiro Taniguchi, etc.

Convé fer visible aquest univers que corre per sota les taules dels nostres alumnes i aprofitar el potencial que els còmics, els bons còmics, poden aportar. Que no es digui que no valorem les aventures gràfiques perquè potser no les entenem.

La pràctica: L'univers tranquil dels còmics

Sobre el potencial del còmic com afavoridor de l'aprenentatge de la lectoescriptura

Edat:	A partir de 6 anys
Nombre d'alumnes:	Grup classe (treball individual o en parelles)
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre la estructura (temps i espai) dels còmics. • Suport a l'expressió escrita
Recursos	Temps: 50 minuts
	Espai: Biblioteca
	Materials: Còmics que l'alumne no conegui, d'una o dues pàgines. Fotocopiadora

Els còmics estan a mig camí entre la lectura tradicional i la lectura d'imatges i els mestres hem d'acompanyar els nostres alumnes en el procés d'aprenentatge de les convencions que s'usen habitualment en la narració. La lectura de còmics facilita la lectura de novel·les perquè ens permet entendre molt millor nocions com episodi, acció o diàleg. També ens ajuda a comprendre el personatge a través del seu estat d'ànim, la relació amb els altres personatges, el seu caràcter, etc.

Un parell de bones pràctiques poden ser:

La història muda. Es tracta de reinventar el text d'un còmic. Es pot començar fotocopiant una pàgina i buidant (retallant o tapant) el text que hi apareix. Després els alumnes, per parelles, han d'escriure els diàlegs que imaginin. Es tracta d'elaborar escrits rics i coherents. Hem de permetre que exposin les seves creacions al grup.

La història desordenada. Per comprendre el funcionament d'un còmic es pot fotocopiar una història i després retallar-la abans de passar-la als alumnes. Segons el nivell podem retallar-la en tires horitzontals, en vinyetes o separant el text de les imatges. Es demanarà que siguin capaços d'ordenar-la novament. Ha de ser una història que no coneguim, naturalment.

I també podem emprar el còmic transversalment per fer estudis geogràfics (llocs on passa l'acció) o històrics (època de l'acció) amb tots els canvis que això comporta (vestuaris, arquitectura, objectes, costums).

Adaptar els còmics com a guió per a una obra teatral o petits esquetxs és una activitat que resulta relativament fàcil de preparar.

Els còmics, companys ideals en l'aprenentatge de la lectura, són un univers tranquil on l'infant troba els seus herois estimats i viu situacions conegudes, àlbum rera àlbum.

Jaume Centelles

Paraules clau: Lectura, còmic, expressió escrita, elements dels còmics, biblioteca.